

Onderwerp Vaststellen Cultuurplan 2022-2028	
Nummer	2021/581363
Portefeuillehouder	Meijs, M.-Th.
Programma/beleidsveld	4.2 Economie, toerisme en cultuur
Afdeling	ECDW
Auteur	Spek, E. van der
Telefoonnummer	023-5113652
Email	evanderspek@haarlem.nl
Kernboodschap	<p>In 'Cultuur maakt Haarlem: Cultuurplan 2022-2028' wordt een visie voor cultuur in Haarlem in 2028 gepresenteerd, en een agenda voor 2022-2024. In het Cultuurplan worden vijf ambities uitgewerkt:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Cultuur voor iedereen - Ruimte voor cultuurmakers en creativiteit zichtbaar in de stad - Versterken van dwarsverbanden tussen cultuur, zorg en welzijn - Versterken van cultuureducatie - Vergroten van het belang van culturele voorzieningen en erfgoed voor Haarlem als cultuurstad <p>In het vernieuwde cultuurbeleid worden twee belangrijke wijzigingen voorgesteld; met programmasubsidies krijgen in 2022-2024 meer culturele makers en organisaties de ruimte om een bijdrage te leveren aan het realiseren van de ambities en te werken aan herstel na corona. En met het introduceren van een culturele basisinfrastructuur (BIS) wordt expliciet gemaakt welke culturele instellingen in aanmerking komen voor meerjarige subsidiering van exploitatie en huisvesting. Het Cultuurplan en de daarin uitgewerkte ambities zijn richtinggevend voor de prioritering van acties en werkzaamheden in komende jaren, en voor te maken prestatieafspraken met gesubsidieerde instellingen.</p> <p>Het Cultuurplan heeft ter inspraak gelegen van 19 augustus tot en met 30 september 2021. Met dit raadsstuk wordt het definitieve Cultuurplan vastgesteld.</p>
Behandelveorstel voor commissie	De commissie Ontwikkeling wordt verzocht advies te geven aan de raad over het voorstel van het college in paragraaf 2 en over de wijze van agendering van het raadsstuk in de raadsvergadering.

Relevante eerdere besluiten	<ul style="list-style-type: none"> - Startnotitie Cultuurplan 2022-2028 (2020/915264) in gemeenteraad 26 november 2020 - Vrijgeven Cultuurplan 2022-2028 voor inspraak (2021/329486) in commissie ontwikkeling 2 september 2021
Besluit College d.d. 16 november 2021	<p>1. Het college stelt het voorstel aan de raad vast.</p> <p>de secretaris, de burgemeester,</p>
Besluit Raad d.d. (wordt ingevuld door de griffie)	<p>De raad der gemeente Haarlem,</p> <p>Gelezen het voorstel van het college van burgemeester en wethouders,</p> <p>Besluit:</p> <p style="padding-left: 40px;">1. Het Cultuurplan 2022-2028 vast te stellen</p> <p>de griffier, de voorzitter,</p>

1. Inleiding

Van oudsher is Haarlem een echte cultuurstad, met veel culturele makers en instellingen. De gemeente koestert zijn culturele profiel en investeert hier in, met onder meer de ontwikkeling van het nieuwe Popcentrum op het Slachthuisterrein, de verbouwing van het Dolhuys, en de vernieuwing van de bibliotheek. In coronatijd is met succes ingezet op het behoud van culturele voorzieningen en met de Versterkers Duurzaam Doen wordt de verhuizing van de Wereldmuziekschool mogelijk gemaakt. Het nieuwe Cultuurplan laat de grote culturele rijkdom van Haarlem zien, en presenteert de visie en ambities voor de komende jaren.

Het Cultuurplan 2022-2028: Cultuur maakt Haarlem (bijlage 1) heeft ter inspraak gelegen van 19 augustus tot en met 30 september 2021. Binnen de inspraakperiode is het stuk op 2 september ook besproken in de Commissie Ontwikkeling. Er zijn in totaal 126 inspraakreacties binnengekomen, terug te vinden in het bijgevoegde Overzicht verwerking inspraakreacties (bijlage 2).

De zienswijzen en de bespreking in de commissie hebben geleid tot enkele tekstwijzigingen in het Cultuurplan. Het gaat vooral om een nadere toelichting op de culturele basisinfrastructuur (nu inclusief Museum Haarlem), de programmasubsidies, het belang van cultuurfestivals, en de taakstelling cultureel vastgoed. Enkele inhoudelijke opmerkingen vanuit de commissie zijn verwerkt, zoals met betrekking tot een evaluatiemoment in 2024 en het benoemen van de mogelijkheden met de Haarlempas. Met dit raadsstuk wordt het definitieve Cultuurplan 2022-2028 vastgesteld.

2. Voorstel aan de raad

Het college stelt de raad voor:

1. Het Cultuurplan 2022-2028 vast te stellen

3. Beoogd resultaat

Eind 2020 heeft de gemeenteraad in een startnotitie de kaders bepaald voor het cultuurbeleid. Cultuur maakt Haarlem: Cultuurplan 2022-2028 is hiervan de uitwerking.

4. Argumenten

1. *Het besluit past in het ingezet beleid*

Met de startnotitie Cultuurplan 2022-2028 heeft de gemeenteraad de inhoudelijke kaders voor het cultuurbeleid bepaald. Het nieuwe Cultuurplan zet in op meer cultuur in de wijken (cultuur voor iedereen), meer aandacht voor cultuurmakers en creativiteit (waaronder broedplaatsen en nachtcultuur) en het versterken van de samenwerking tussen alle culturele partijen en andere maatschappelijke organisaties in Haarlem.

In de coronacrisis is ingezet op het behoud van culturele voorzieningen. Het Cultuurplan bouwt hier op voort, door met programmasubsidies de sector in staat te stellen te werken aan herstel. Hiermee wordt de samenwerking tussen culturele instellingen en andere organisaties versterkt en gezorgd voor een steviger inbedding in de stad en wijken. Daarnaast wordt de zichtbaarheid van cultuur vergroot om zo opnieuw aansluiting te vinden met een nu nog breder publiek.

Het Cultuurplan en de daarin uitgewerkte ambities zijn richtinggevend voor de prioritering van acties en werkzaamheden, en voor te maken prestatieafspraken met gesubsidieerde instellingen.

2. De stad is uitgebreid geconsulteerd

Voor het Cultuurplan is een uitgebreid (online) participatietraject doorlopen. Met het DigiPanel is onder inwoners een behoefteonderzoek uitgevoerd. Ook was er veel initiatief vanuit de sector zelf, met cultuurdebatten in de Pletterij, gestreamde Nachtwacht talkshows en een manifest van kleinere culturele organisaties en makers.

Er zijn 126 inspraakreacties binnengekomen op het concept Cultuurplan, waarvan meer dan honderd over Museum Haarlem. Ook is het plan besproken in de commissie Ontwikkeling op 2 september 2021. Daar waar nodig zijn de reacties verwerkt in het definitieve Cultuurplan.

3. Met het Cultuurplan wordt invulling gegeven aan toezeggingen en aangenomen moties

De volgende moties en toezeggingen zijn met het Cultuurplan uitgevoerd:

- Toezegging bespreken optie last minute tickets voor HaarlemPas houders met culturele instellingen ([2019/788205](#)) in commissie Samenleving 26 september 2019 (zie pagina 13 van het Cultuurplan)
- Motie 'Met de HaarlemPas moet echt veel meer kunnen' ([2018/408116](#)) in gemeenteraad 12 juli 2018 (zie pagina 13 van het Cultuurplan)
- Motie '3 miljoen cultuur' ([2020/1098759](#)) in gemeenteraad 4 november 2020 (zie pagina 32 van het Cultuurplan)
- Motie 'Museum Haarlem verdient ondersteuning' ([2021/6012239](#)) in gemeenteraad 26 oktober 2021 (zie pagina 26 van het Cultuurplan; Museum Haarlem wordt opgenomen in de basisinfrastructuur. De subsidie is niet vanuit incidentele restantmiddelen gefinancierd, maar wordt structureel gedekt in de begroting).

4. Het instellen van een culturele basisinfrastructuur maakt partnerschap gemeente en culturele instellingen duidelijk

Culturele organisaties zijn van wezenlijk belang voor de uitvoering van het gemeentelijk cultuurbeleid. De gemeente heeft van oudsher een verantwoordelijkheid voor enkele instellingen die een belangrijke functie vervullen in verschillende cultuurdisciplines: van theater tot bibliotheek, van museum tot presentatie-instelling, en ondersteunende instellingen op het terrein van cultuureducatie en beeldende kunst. Deze instellingen zijn veelal ook gehuisvest in speciaal voor de culturele functie gebouwde of verbouwde gemeentelijke gebouwen. Met de term 'basisinfrastructuur (BIS)' maken we het partnerschap expliciet.

Het predicaat BIS is geen keurmerk. Het culturele profiel van Haarlem wordt door vele en diverse culturele organisaties bepaald. Groot en klein, gesubsidieerd en niet-gesubsidieerd. Duidelijk voorbeeld is Teylers; van onmiskenbare waarde voor Haarlem, maar geen onderdeel van de gemeentelijke BIS. Teylers is een rijksgesubsidieerd museum. Zowel landelijk als binnen veel andere gemeenten worden die instellingen die van de betreffende overheid meerjarige subsidie ontvangen aangeduid als de culturele basisinfrastructuur. Het instellen en benoemen van een gemeentelijke culturele basisinfrastructuur werd ook aanbevolen in het 213a onderzoek naar de verzakelijking van de subsidiesystematiek.

Na vaststelling van het Cultuurplan worden subsidie- en prestatieafspraken gemaakt met de BIS instellingen, passend bij het profiel van de instelling en de beschikbare middelen. De gemeenteraad wordt geïnformeerd over de voor 2022-2024 gemaakte prestatie afspraken, zoals dat ook voor de huidige subsidieperiode is gebeurd. Over de voortgang en subsidiebesteding wordt jaarlijks gerapporteerd in de verantwoordingen van de instellingen.

De BIS bestaat uit Frans Hals Museum, Stadsschouwburg & Philharmonie, Patronaat, de Schuur en Toneelschuur Producties, Bibliotheek Zuid-Kennemerland, Hart, Pletterij, ABC Architectuurcentrum, Nieuwe Vide, 37PK, Vishal en – conform de wens van de gemeenteraad – Museum Haarlem. In de coronacrisis is ingezet op het behoud van de culturele instellingen. De huidige meerjarige subsidies worden voortgezet.

De gemeente heeft in afgelopen jaren de subsidies voor cursussen in de vrije tijd afgebouwd. De subsidie voor De Wereld Kindertheater kan gecontinueerd worden op voorwaarde van (nog) meer activiteiten in de wijken. Zoals ook de bijdrage aan de Wereldmuziekschool bedoeld is als een culturele impuls voor Schalkwijk.

5. *Met programmasubsidies mogelijkheden voor meer culturele makers en organisaties om een bijdrage te leveren aan de ambities van het Cultuurplan*

Door een nieuwe subsidievorm toe te voegen aan het huidige instrumentarium (BIS-subsidies en het Cultuurstimuleringsfonds) komt er meer flexibiliteit en ruimte om de ambities van het Cultuurplan te kunnen realiseren. Met programmasubsidies kunnen meer culturele makers en organisaties ondersteund worden en in staat worden gesteld om minder afhankelijk te zijn van incidentele projectfinanciering. Voor programmasubsidies is in 2022-2024 in totaal € 1,5 miljoen beschikbaar gesteld.

Begin 2022 zal het College de subsidieregeling vaststellen. Aanvragen voor de programmasubsidies kunnen naar verwachting in het voorjaar van 2022 worden ingediend bij de gemeente. Beoordeling vindt plaats door een nog samen te stellen adviescommissie, op basis waarvan het college voor de zomer van 2022 de subsidies zal toekennen.

6. Financiën

De financiële middelen voor de uitvoering van het Cultuurplan zijn aanwezig binnen de Programmabegroting. De BIS subsidies zijn structureel opgenomen, inclusief de subsidie voor Museum Haarlem en de subsidieverhoging voor het Frans Hals Museum. De programmasubsidies 2022-2024 worden gefinancierd vanuit resterende voor cultuur bestemde Rijksmiddelen. In het Investeringsplan is een stelpost van € 3 miljoen opgenomen voor cultuur. Aan de hand van het Cultuurplan kan gesproken worden over de bestemming hiervoor.

Met de sluiting van de stationsbibliotheek is een eerste invulling gegeven aan de taakstelling voor cultureel vastgoed. In overleg met de partners in de stad zal de resterende taakstelling ingevuld moeten worden voor de jaren 2024 en verder.

5. Risico's en kanttekeningen

1. *Het verloop van de coronacrisis blijft ongewis*

De effecten van COVID-19 zijn groot voor Haarlem, en zeker ook voor de culturele sector. Het is nog onduidelijk hoe en op welke termijn de sector zich zal herstellen. Het is de vraag of beperkende maatregelen binnenkort tot het verleden behoren, en wanneer en in welke mate het publiek bereid is om terug te keren. De impact van corona blijft gevolgd worden aan de hand van periodiek overleg met gesubsidieerde instellingen en hun voortgangsrapportages en verantwoordingen.

Indien de coronacrisis blijft voortduren, heeft dit vanzelfsprekend effect op de uitvoering van het Cultuurplan. En zal mogelijk opnieuw een beroep gedaan moeten worden op Rijkssteun voor de lokale culturele sector.

Met subsidiebeschikkingen voor 2022-2024 wordt aangesloten op de huidige subsidiecycle van het Rijk, die eind 2024 afloopt. De Tweede Kamer heeft de minister van OCW gevraagd te verkennen of de subsidieperiode verlengd kan worden, om de sector op krachten te laten komen na de coronacrisis. Afhankelijk daarvan kan ook de gemeente nog besluiten om de meerjarige beschikkingen voor een langere periode te laten gelden, aansluitend op die van het Rijk.

2. *Financieel kader BIS is gelimiteerd*

Uit de zienswijzen en bespreking in de commissie blijkt dat er meerdere organisaties zijn die in aanmerking willen komen voor structurele subsidiering. Met de invoering van programmasubsidies wordt meer ruimte gecreëerd voor meer partijen om bij te dragen aan publieksverbreding en innovatie. Culturele organisaties worden daarmee ook minder afhankelijk van incidentele projectfinanciering, maar de gemeente kan niet alle partijen ondersteunen voor vaste lasten. Met het instellen van de BIS maakt de gemeente duidelijk welke instellingen op meerjarige steun voor exploitatie en huisvesting kunnen rekenen.

In de coronacrisis hebben we ingezet op het behoud van culturele voorzieningen. Er is gekozen om de huidige meerjarige subsidies voort te zetten. Dat betekent dat er binnen het beschikbare financieel kader geen mogelijkheden zijn om de BIS uit te breiden met meer instellingen.

3. *Structurele ambities, incidentele dekking voor programmasubsidies 2022-2024.*

Het Cultuurplan werkt toe naar het realiseren van de visie voor 2028. Voor 2022-2024 worden met de BIS-instellingen meerjarige prestatieafspraken gemaakt. De subsidiering van de BIS wordt voor de hele looptijd van het Cultuurplan binnen de cultuurbegroting gerealiseerd. Aanvullend wordt voor 2022-2024 programmabudget beschikbaar gesteld voor de hele culturele sector, gefinancierd vanuit incidentele Rijksgelden voor de ondersteuning van lokale cultuur. In 2024 wordt de voortgang van het Cultuurplan geëvalueerd, aan de hand waarvan de subsidieafspraken met de BIS kunnen worden bijgesteld voor 2025-2028 en besluitvorming kan plaatsvinden over het continueren van programmasubsidies.

4. *Beperkte ambtelijke capaciteit voor uitvoering Cultuurplan*

Het Cultuurplan is ambitieus. In Haarlem zijn er veel partijen die een bijdrage willen leveren aan de ambities met het cultuurbeleid, en die een beroep doen op de gemeente voor ondersteuning financieel of anderszins. De beschikbare middelen en capaciteit zijn evenwel beperkt. Dat betekent dat er in jaarplannen prioriteiten gesteld moeten worden en niet alle ambities direct gerealiseerd kunnen worden.

6. Uitvoering

Nadat de raad het Cultuurplan heeft vastgesteld, wordt gestart met de uitvoering. In het Cultuurplan is een agenda opgenomen met de belangrijkste acties voor de komende jaren. In 2022 gaat het onder meer over het maken van prestatieafspraken met de BIS-instellingen, besluitvorming over de programmasubsidies, de versterking van het Frans Hals Museum, de verbouwing van de bibliotheek en de opening van het nieuwe Popcentrum.

7. Bijlagen

- Cultuur maakt Haarlem: Cultuurplan 2022-2028
- Overzicht verwerking inspraakreacties